

Naša Sloga izlazi svaki 1 i 16 dan mjeseca i stoji s poštarinom za cijelu godinu 2 f. a za kmeta 1 for.; razmierno za pol god. 1 f. a za kmeta 50 novč. Izvan carvine više poštarina. Pojedini broj stoji 6 novč.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politični list.

„Slogom rastu male stvari, a nosloga sve pokvari.“ *Nar. Post.*

Oglasi se primaju po navadnoj cjeni. Pisma neka se šalju platjena poštarino.

Nepodpisani se dopisi neupotrebljavaju. Dopisi se nevrataju. Uredništvo i Odpravništvo nalaze se Piazza della Dogana N.° 1 Scala II.

Godina IV.

U Trstu 16 Maja 1873.

Broj 10.

Pogled po svietu.

U Trstu 15 svibnja.

U našem carstvu sad sve piše i govori o svjetskij izložbi, što se otvorila u Beču prvi tekućega svibnja. Al kažu, da nije još ni sad sva u redu, pak da se domaći i tuđi svijet tuži na skrajnu nemar rediteljah; što su ovako djelom zakasnili, akoprem su iz državne blagajne trošili, koliko su god hotjeli. Zato da nema na izložbu ni svieta, kolika su se nadali. A što ga nema, da je još i drugi uzrok: naimo silna draginja, što sad u Beču vlada. Novine pripoviedaju, da je strahota slušati, kako stanari i gostionari ružno skabu, tko im dojde u šake.

Isto tako se sad svuda piše i govori o mnogobrojnih bankah, što su ovih petnaest danah u Beču propale i silu svieta zatrle. Nekoji vole, da ima prieko četirsto milijunah škode. Ljudi su nosili svoje mučne prištede u te banke, nadajući se, da će im nositi debele interese, a kad tamo, izgubili su i kapital. Glavni uzrok je tomu, što su mnoge od tih bankah bile otvorene od nepouzdanih rukah, od vrtoglavih i bezdušnih ljudih, koji su jedino za tim išli, da kroz noć obogate i postanu milionari, igrajuć lahkonumno tuđim novcem na bečkoj bursi dotle, dok su dotjerali, da već nisu bili u stanju smagati svojih dužnostih. Devotoga tekućega mjeseca počelo se na bursi lomiti i kojekakvi škandali praviti tako, da se sliedećih danah morala i zatvoriti, da i do gorega ne dojde. Mnogi si je propalica u zdvojenju život prikratio, mnogi pustolov s tuđim novcem u žepu utekao, a na stotine i stotine njih svoje poslove obustavili. Usljed toga nečuvena dogadjaja posiegnula je vlada u državnu blagajnu, a i nekoje poveće i dobro stojeće banke, da donekle ublaže tu nesreću. Prieko toga dozvolile su obedve vlade, u Beču naimo i Pešti, narodnoj bečkoj banki, da može izdati više milijunah papirnata novca, koji će i opet carstvo poplaviti, ali teško da će se svrha postići.

I delegacije su ovih danah svršile svoj posao, al se i opet pokazalo, da nisu carovini najbolja poluga. Jer su morale zajedno po običaju mučke viećeti, pa ipak se nije došlo do željena sporazumljenja, što nehtiedoše jedna drugoj ni za dlaku popustiti. Ugarski parlament opet posluje. Do skora se mora konačno čuti, i na čem će ostati kraljevinske deputacije glede Hrvatske.

Za sv. oca papu se čuje, da mu je opet gore, U talijanskom parlamentu se brieže medju sobom poslanici i ministarstvo poradi zakona, što se tiče ukinutja rimskih samostanah iliti kloštrovah. Usljed toga bilo je u Rimu balabuke i na samih ulicah. U Franceskoj i Španjolskoj bijahu parlamentarski izbori, u kojih su nadvladali najljući republikanci.

Što nam treba.

Is Istre.

Sviet nestoji ni jedan jedini čas na jednom ter istom mjestu, nego se neprestano pomiče sad amo sad tamo, sad nazad sad napred. Bilo je vremenah, kad su ljudi hodili nazad i svaki dan niže padali i jače propadali. Sad je opet nastalo vrijeme, kad sve hrli napred, te pojedini ljudi i cijeli narodi nastoje, da jedan drugoga proteku i preidu. Ali je-

dinae čovjek malo može, i ako je još mudriji, i ako je još mogućniji, i ako ima još bolju volju. Zato se trebalo ljudem domisliti, kako bi najlaglje napredovali, kako najsigurnije stigli i prestigili one, koji su prije njih počeli. Pa ovo čemu su se domislili, ovo što su rekli.

Oni su rekli: Što ja nemogu, to možemo mi; što nemože nas deset, to će moći nas sto! I tako se počelo ezivati i skupljati u društva, sad za ovu sad za onu svrhu, da sdružonimi i ujednonimi silami postignu ono, što nebi razdružoni i poslepani nikako mogli. Na taj način su postala nebrojena društva, kakona za probijanje železnica, za gradjenje brodovah i parobrodah, za promicanje obrta, za poboljšanje poljodjelstva, za osiguranje imetka, za branjenje svojih narodnih i državljanских pravicah, za odgajanje i školanje djece, za medjusobnu vjereslju iliti kredit seljakah, za uzajemno pomaganje rukodjelacah, za koristno upotrebljenje i redovito nošenje i najmanjih glavnica iliti kapitalah itd. I to je jedini uzrok, što danas sve i svuda koraca napred bitrim i krepkim, korakom, kako nikad do sada, i česa radi se i ovaj naš viek zove punim pravom viek napredka.

Al ako sve i svuda napreduje, mi u našoj Istri stojimo još uvijek na jednom ter istom mjestu, dapače što dalje to više propadamo, jer se ono sviet sdržoma kreće, pa tko neide napred, taj ide nazad. Kod nas kakvomu obće koristnu društvu nema još nigdje traga ni slieda. Dokle će to tako trajati, dokle ćemo ovak gluho spavati? Skrajno je vrijeme, da se i mi pročamamo i da počnemo ozbiljno raditi; jer vrijeme nikoga nečeka, pa tko se kasnije probudi, taj kasnije i teže i k cilju dojde. Da negovorim o mnogih drugih, nam bi za sad prije svega trebala tri društva. Neka se nitko neuplašni na toliko zahtievanje na jedan put, jer tko se muke boji, taj neće nikad ni za jedan korak napred. Ta tri društva jesu: 1. Za medjusobnu vjereslju iliti kredit seljačkoga pučanstva; 2. Za medjusobno pomaganje ubogih djakah iliti školanah na srednjih i visokih školah; 3. Za branjenje naših narodnih i državljanских pravicah.

Što se prvoga društva tiče, svaki na prvi mah vidi, kolika bi to korist bila, kad bi se naši seljaci sdružili na više mjestih, pak dali u društvo, makar i na male obroke, tko 10, tko 15, tko 20 f. itd., da jih društvo dade na interes, pak da onda, komu od upisanih treba, iz obće kase posudi i pomogne. Nebi im se onda trebalo za par dva forinti kad jih stisne potreba nikomu moliti i Bog zna komu klanjati i kolik i kakav interes plaćati. Nego bi se med sobom pomogli, pak bi ne samo kapital, nego i interes ostao u njihovima rukama. Onda bi mogli i nekim ljudem u oči pogledati, koji im sada i duša i tielo u pesti drže. Tada bi i svoje naredne pravice laglje i srčanije branili.

Istu korist bi nam nosilo i drugo društvo, kad bi se svi složili, pak dali svako ljeto nekoliko krajejarah, da se tim novcem pomogne u školah sad ovim sad onim mladicom, kojim su roditelji u društvo upisani. Tada bi mnogi dječaci, bistro glave i poštena srca, postali odlični i valjali ljudi, tko u ovom tko u onom stališu, a sad možebit ovice čuvaju, jer im se siromašni roditelji boje troška. A kad bi roditelji znali, ako oni ljetos pomognu onomu mladicu, da će na godinu sto i sto familijah pomoći njihovu sinu, onda se nebi siguro bojali dati diete u školu. Tada bi u svakom drugom selu bio svoj djak u srednjih i visokih školah, i mi bi za nekoliko godinah imali dovoljan broj izobraženih i iz-

učenih ljudi, koji bi onda svojim umom materi domovini struku vratili, što su u mlade dni od nje dobili. Tu bi procvao obrt i poljodjelstvo, tu bi se nastanilo blagostanje i zadovoljstvo, tu obranio naš jezik i naša narodnost, tu bi se jednom besjedom ukorenio napredak i izobrazbenost. I ako tako nečinimo, ne samo što nećemo napredovati, nego do nekoliko godina nećemo već imati, što no rieč, ni popa ni fratra od svoje krvi i jezika. A neka nitko nereče, da što će njemu, kad njega nebude, bio svijet i na svijetu ljudi ovaki il onaki; jer se ljudi od životinjah po tom razlikuju, da napred misle, pa tko napred nemisli za se i za svoje, nije čovjek nego nerazumno stvorenje!

Od jednake koristi bilo bi za nas i društvo za branjenje svoje narodnosti i svojih državljanских pravica. Jer evo, sad imamo birati svoje zastupnike u občinsko vieće, sad u porečki sabor, sad u Beč, pa kako nam je to dosad išlo? Tako, da smo skoro svi i svuda u tudje ruke pali, i da skoro nigdje neimamo žive duše, koja bi za nas mislila i skrabila. A zašto to? Zato, jer se u politiku nerazumijemo, jer kad treba, neimamo tko da nas vodi i ravna, kao što to imaju drugi narodi i druge zemlje.

Ja neću za danas dalje, jer mi se je dopis i onako preko mjore otegnuo. Ali ovo, što sam rekao, proporučujem svim i svakomu, da misle i promišljaju, što bi i kako bi; jer je već zadnja doba, da se i mi probudimo i da s današnjim svijetom napred koracamo.*)

POUKA.

kako treba postupati s marvom (živinom) da neoboli, i što ima učiniti gospodar, kad mu oboli.

(Dalje)

Kako s domaćom živinom postupati?

Pri težećoj živini treba paziti, da joj se nenametnu preveć teška djela, da rabi u svoje vrijeme, pa da joj se također i pokoja dađe, da odahne. Ljudi navadno misle, da se i najteža djela od živine iziskavati mogu, samo ako joj se dosti hrane daje; nu za svaku je živinu, polag njezina života, postavljena neka medja, do koje može djelati; pa ako se ta medja prekorači i živina sili djelati više, nego li joj njezina moć dopušta, posljedice takova nerazumna postupanja jesu to, da marva il oboli, il prije vremena nije već za nikakvo djelo. Pri težećoj živini je gospodaru također osobitim načinom skrbiti za kopita joj i parklje. Viditi je kadkada konja još dosti krepka, a za nijedno već djelo vriedna, jer su mu radi nemarnosti kopita bolna; isto tako i vola treba kadkada prije vremena ubiti, jer radi bolesti na parkljih nije već za vožnju. Glede kopitab i parkljab treba osobito paziti, da se je od velike mokrote kao također i od prevolike suhote očuva. Toga radi treba, da je u staji piesak i stelja (slama) u koliko je moguće uvijek suha, da cur, koji je kopitom i parkljem veće škodljiv, hitro izpod živine odtiče, te napokon, da se stelja osobito pri zadnjem kraju stajo uvijek skrbno osuši i ponovi.

Da pako kopita nebudu ni presuha, treba je više puti u vodi okupati, blato, što se podplatah drži odtrebiti i kopita oprati; a to se ima učiniti svaki dan, kad se marva čisti.

O velikoj suši, kanoti i onda kad se marva neprestano na tvrdih, kamenitih, suhah cestah nahodi, od neobhodno je potrebe, kopita i parklje u lajno, ilovaču il u mokre cunjave saviti, da se nebi preveć razsušila. Ako kopita i parklji preveć rastu, što se lahko pripeti, kad se marva samo po mehkom tlu sprohadja, il kad mora više vremena u staji ostati, treba joj je tada spodobno obrezati, nu i tute je paziti, da se preveć roga neodreže.

*) Mi se nadamo, da smo u stanju našemu dopisniku javiti radostnu vijest, da će nam se u kratko vrijeme jedna il druga od ovih željah izpuniti.

Ured.

Zivinu treba na tanko nastojati.

Gospodar, koji svoju živinu u njezino ponašanje u vrijeme zdravlja dobro pozna, te ja skrbhljiva pregledava, lahko će također i spoznati kad oboli.

Što se bolest prije spozna i što se prije pozove uman živinski liečnik, toliko će živina laglje i uspješnije ozdraviti.

Kmetu se u obće čini, da mu je živina stopram onda bolna, kad već neće nikakove hrane. Al iskustvo uči, da je jurve onda veće mnogo živine poginulo, kad se mislilo da je stopram onda bolestna, kad joj je hrana počela odurna biti. Kad ima blago dugu bolest, jako rada jede, a osobito govoda, med tim se je pako bolest jurvo do takova stepena dovukla, da se već nije zdravlju ufati. Zato treba, da gospodar na sve promjeno u ponašanju, hodu, stanju i leženju svoje živine, k tomu i na to pazi, kakova joj koža, dlaka il vuna, kakove su joj nosnice i gubac, zatim da pazi, jeli živina kao i prije lahko diše il pa morda hitrije i nenavadno, il skucajući, jeli ima sph kašalj, što izkašljuje i kakov je kašalj, kad je suh, jeli joj trbuh napet il upao, jeli marva željno il pomalo jede, kako da joj se hrana račila nabi, il pa neće da se hrane ni dotakne, jeli više il manje žodna, jeli jelo il pilo teško požira, il pa što požre il popije, kroz gubac il nos nazad vrže, napokon, kako živina probavlja, kako i koliko ide od nje, kakova joj mokraća i blato, što iz nje ide, i nije li u njih što drugoga primješano, jeli kravo muzaro daju toliko mlička kao i prije i da li je mličko takovo, kakovo drugda il drugdiše.

Ako se živina tresse, ako joj dlaka tvrdo naježeno stoji, ako su joj uši i njih dna mrzla, isto tako i nogo, nos, gubac, po tom ju pa vrućina po životu i po vidljivih žemnih kožah obide, ako ima govodja živina suh šmrkalj, to ju sad mraz sad vrućina popada — mora se držati, da ima živinče vrućicu (febru), proti kojoj je neobhodno potrebna liečnička pomoć. Težećoj živini treba također većkrat kopita i parklje pregledati, da se tako po mogućnosti, osobito na kopitih jurvo u početku kojekakva bolest spozna i obustavi; lahko se bo primjeri, da živina nije već za rabu, pa ako nije za rabu, već ništa nevriedi.

Pri konjih, vrh rečonih stvarih, nesmie gospodar nikakvo ciedenje iz nosnicah i otok medčeljustnih žljezdah, kanoti ni oteklinah ni gujilobah u koži, premalo cieniti; ciedenje iz nosnicah dokazuje najmo dostikrat, da je konj šmrkav, a otekline i gujiloba u koži, da je črviv. Ovo je pako oboje jako pogibeljno i najetljivo.

(Sledit će).

D o p i s i.

iz Buzošćine, u Aprilu.

Još novembra mjeseca prošle godine su bili zakonito obavljani izbori novoga zastupstva bizetske občine. Sloga i jedinstvo kmetske bratje slavno pobiedilše: nije u tužnoj Istri kmetskog srca, da se nebi toj pobjedi radovalo. Punih pet mjeseci je prošlo od toga vremena, i jedva sad je počelo poslovati novo zastupstvo: tako su se znali prijašni kolovodje, buduće propali, šegavo uminjati izručanju svoje vlasti. Ali sve na svijetu mine, pak je minulo i to. Na 15. dan ovoga mjeseca bi pozvano novo zastupstvo, da si izbere glavara i savjetnike iliti konsiljere. Svane i taj očekivani dan, treći po uskrsu Isukratovu — dao Bog, spominjao se kao početak uzkrsnutja kmetskoga roda u Buzošćini i u cijeloj Istri! — Veći diel zastupnikah, prije nego će u občinsku kuću, ode u tempal božji, da čuju sv. Misu, da se Bogu pomole i da kako svako djelo, tako i ovo s Njim počnu. To je mnoge razveselilo — jer su prijašni bili već davno pozabili na taj liepi običaj. Okolo desete ure i pol bi otvorena sjednica, i odmah da se izabere glavari; tad trideset srah vikne jednoglasno iz trideset griah: „Lovro Ermani nek nam bude glavaram!“ — Do suz ganjen novo-izbrani reče: „Proteško je za moja pleća breme, koje ste mi nametnuli, i ako ga primam, primam ga jedino zato, da se zahvalnim pokazem puku i rodu, koji mi je tako složno povjerio svoje nade, i ufam se, da ćete mi vi, gospodo, svi pomoći u tom težkom poslu.“ Na to svečano

zavone zvona i za tili čas se razglasi po selih i poljih ime glavarovo, za koga se može kazati, da je prvi što je prosto izabran od slobodnog kmeta. — Za glavarom bi velikom većinom glasovah izbran sljedeći občinski odbor: Anton Flego, Ivan Ponis, Ivan Marija Vivoda, Anton Smak, Dominik Rozac, Ivan Marija Matković, Josip Ugrin i Ivan Pavlović. Ako nije med ovimi imena, za koja bi bio rad puk da budu, tomu je uzrok §. 36. izbornog zakona, koj brani izabrati pope i ro-djake u prvom i drugom članu. — Sad dakle imamo po volji glavara, savjetnike i zastupnike, — u njihove smo se ruke bitili, njihovoj smo pameti povjerali naše nade, našu sadaš-njašnjost i našu budućnost. Sad je na njih red, da svojim umom doskoče tugam i nevoljam našim, da se brine za du-ševno i tjelesno dobro naše. Veći broj njih su kmetski, i koj ševno i tjelesno dobro naše. Veći broj njih su kmetski, i koj trenisu, bave se kmetskim poslom; znadu dakle što kmet tre-buje, to neka po pravici dadu sebi i njemu, drugo od njih nepitamo, pak su izpunili svoje dužnost: onda ćemo biti i sami sobom zadovoljni i njim zahvalni. Bog im bio u pomoć!

FRANKLIN.

(Dalje)

Na svršetku svakoga dana, akoprem bi točno (potanko) svo potroške i ure odredio, izpitivao sam sebe, koliko je novčićah bez potebe potrošio, kakvo je pogreško počinio, ka-kovo si dobro svojstvo prisvojio. Buduć pako, da je pred-suda jedna od najvećih zaprekah poboljšanja, uobi nikad re-kao: Sjeguram sam, baš tako se ima stvar, okladio (vadjao) bi se, nego veljaše: Mi se čini, mi se vidi, tako slutim. Pri-likne odredi se sama sebe, da postigne svoju svrhu; ponižiti se za vrijeme i pouzdat se u vlastitu radinost, trizeznost str-pljivost i uztrajnost.

Brat mu tiskar naumi izdavati jednu novinu, i Franklin protura po koji bezimenu vlastiti člančić. Dopadne se i mo-gao je izać na vidjelo, nu to mu prouzrokovala neslogu s bratom, neprilikah s državom i s takmaci; toga radi nevoljan, odputi se u Njujork i Filadelfiju, gdje s radnjom i štednjom dobi prvih pet lirah — što mu uzrakova veliku radost, kako sam pripovjeda.

Sada počeo ozbiljno promišljati, kako bi stekao novacah i dobar glas, pak postigne jedno i drugo, radeć danom i noću, živieć trizezno, dajueć dobar primjer i odgovarajuć djeli potvo-ram i nevriednim klevetam. — Tako mu bijaše moguće po-dignuti vlastiti tiskarski zavod. Vienča (oženi) se sa ženom, na koju se nikad za ciljih 50 godina, što skupa boravljahu potužio nije. — „Bijaše mi vazda ljubljena i vierna drugarica, piše on, nikad mi neuzkrati svoje pomoćnice desnice u pro-davaoćici; nam lebdi (leti) pred očima jedna sama svrha, da se uzajemno usrećimo.“ Ona je savijala novine, šivala knjige, kupovala prnje, ennje, nadzirala mlade poslovodje (fatoro). Franklin običavao je za ručak piti samo mlieko u jednoj ka-monoj zdjeli, kositernom žlicom. Jednoga jutra donese mu žena kavu s mliekom u zdjeli od poreulana sa srebrnom žli-com, te mu reče, da je to ona svojom štednjom kupila, jer da i on zaslužuje ono malo izlišnosti, kao svaki njegov bližnji.

Izdavaše „Almanak (zabavnik, koledar) Dobričinne Rihar-da“, zbirku savjetah i praktičnih istinah, poput poslovicah, koje nelzginu lahko iz pameti i koje se stoput na vlastitu ili tuđu zgodu uporabe. Evo ih nekoliko: Izkustvo je jako ljubezojiv učitelj, on jedini je kadar budale poučiti. — Iz-medju svih razišnostih je najhudja razišnost vremena. — Vrieme je tvarina, iz koje se život snuje. — Oko gospodarovo više učini, nego li ruke. — Ako hoćeš, da što izposluješ, idi; ako nećeš, pošalji. — Želiš li imati vjernu i dobrotnu slugu? Poslužuj sam sebe. — Promet je desna ruka sreće, prostota u jela i pilu lieva. — Jedna mana (pogreška) stoji, koliko tri sina. — Kuhinja tusta, mršava oporuka (testament). — Pro-ždrljivost zapravi i košulju. — Ludjaci davaju objede, a ra-zumni uživaju umjereno. — Želiš li spoznat vriednost novca? Budi prisiljen posuditi ga, pak ćeš vidjet, kako ti ga rado davaju, kako te psuju, a od tih se psovkah nemožeš obraniti. — Tko moli, da mu se posudi, taj išće da služi. — Korizma je kratka za one, koji moraju o Uskrsu kakav dug platiti.

— Bolje je, iti spavat bez večere, nego ustat zadužen. — Moj otac nije nikad ni rieči proslavio o jestbini, koju bi mu na stol donesli. Nikad nije na to pazio, jeli dobro ku-hano ili ne; jeli preveć ili premalo začinjeno (zabieljeno, za-smoćeno); ima li prednost pred drugimi jestbinami ili ne. Zato se i ja od mladih godina privadih nepaziti na takove ma-lenkosti i nehajati za koje mu drago jelo. I dandanašnji tako malo za to mariu, da već za kakvu uru popoldne neznam, što sam obiedovao. — Tužiš se da je život kratak; ali vreme je nit iz koje se život tke, zašto ga dakle tratiš? — Spavajuća lisica nejede kokoši. — Pnt, koji k sreći vodi, jest ravan, lagak, kao i oni, što vodi na pazar (sajam). Tko misli po njem hoditi, treba da je uztrajan i trizezan. Nikad dakle ne trati ni vremena ni novca; dapače jedno i drugo upotrebi na što bolji način.

Franklin se u svojih spisih, nikad neodljuje od čudo-rednosti, suhaparne kadkad, nu zato vazde pravo prijateljice čovječje, bez velikih žrtava; nesposobna činiti ljude junac, ali poštenjaci. Namjerajući na praktično uporabu, razveseli samo naslov i kratkoćom svojih spisah znatiželjnost; ljube mu se poslovico, taj pučki slog. Franklin pripovjeda, kako je jednom, kad mu roditelji jošto kao djototu daduše u žop novcaah, odišao i kupio za nje nikakvu igračku. Ljepa je ta igračka, nu predraga, govorahu mu svi. Od onoga vremena kad bi koga vidlo, da troši samo za proslavit svoje ime, ili da mir i slobodu zapravlja, samo da postigne kakavu čast, ili da troši svoje silo, samo da može razkošno živjeti, rekao bi mu: Ljepa je ta igračka, ali je predraga!

(Sledit će.)

Franina i Jurina.

Ju. Dakle na Voloskom da sve gine i pogiba od silnega straha!
 Fr. Ča se j' pokazala talijanska slota na voleh vratah?
 Ju. Aj ni, lego da jih je strah da se nepohrvate!
 Fr. A ča su sad Kalabrezi, ako nisu Hrvatli!
 Ju. Ja borme neznam, ni ča su ni

čn nisu, a najbrže neznaju ni oni, kad se već i tega hoje.

Fr. Ki ti j' to rekao?

Ju. Jedan človek z onih bregi, ki je hotel dat svojga ma-lega na Volosko va školu; pak da mu je bilo rećeno, da mu ga nebi prijeli za nikakovu plaću.

Fr. A za ki uzrok?

Ju. Ač da nezna logo hrvatski, pak da bi jim decu pokvaril.

Fr. A zač ni šal k podestě? On bi mu ga bil siguro prijel, ač kako stari vološćak dobro zna, da su vološćaki bili i onda pošteni i pametni ljudi, kad se nisu od svoje braće talijanskem vrati zapirali!

Ju. Mi se vidi, da j' jušto š njim za to govoril. —

Pružite pomoćnicu ruku!

Već ima nekoliko mjeseci, što je preminuo naš slavni pjesnik, Petar Preradović. Pa dođim se naš narod dići i po-nosi divnim plodom njegova uma, a dićit će se i ponositi dokle bude svieta i vieka, njegova sirotčad strada i trpi. Na-rod pjeva na veselih gostbah Preradovićeve pjesme, a nje-rod govora u tugi i nevolji plaću i cvile. To nije moglo podnositi hrvatsko sree, pak se još veljače mieseca osnovao u Zagrebu odbor, koji je naumio izdati dobrovoljnim prilozā svu književnu radnju Preradovićevu, pak onda od njezine prodaje pomoći njegovoj zaostaloj sirotčadi. Kud se god hr-vatski govori, milosrdni ljudi daruju u tu svetu svrhu, koliko tako može. Nadamo se, da će se i naši mogućniji čitatelji ja-viti tomu plemovitom pozivu, pa tako izpuniti prvu i najveću dužnost, od kojih nam jedna zapovie- da kršćansku i narodnu dužnost, od kojih nam jedna napovie-da, pomagati sirote, a druga spominjati i poštovati zaslužne za narod ljude. Prilozi se šalju g. Miji Krošiću, tajniku od-bora za izdavanje dielah Preradovićevih, u Zagrebu.

Različite vijesti.

* Istarska železnica, kako nekoji sude, ići će iz Divače na Kozinu, Preznicu, Rakitović, Buzet, Roč, Lupoglav, Borut, Novake, Pazin, Sv. Petar u Šumi i Kanfanar, pa odtud na desno u Rovinj, a na lijevo na Zabronić i Vodnjan u Pul. U Pulu će poblizje rabiti vojski, a u Rovinju trgovini.

* U Ljubljani dne 6. t. m. sastali se slovenski rodoljubi, da se dogovore glede budućih izravnih izborah u carev. vicee. Na sastanku bijahu: narodni zemaljski poslanici kranjski, odbor političnoga dražtva „Slovenija“, onda središnji odbor izborni i zastupnici društva politično-katoličkih. Na tom sastanku došlo se, kako čitamo u „Slov. Narodu“, do potpunā sporazumljenja, te se imenovao izvršujući odbor od 12 lica, u kojem su pojednako zastupana sva četiri gori rečena tiela, i koji će ravnati izbore i to samo u Kranjskoj. Središnji pako izborni odbor, koji je obstojao već od prije, hoće protegnuti svoje glavno djelovanje na izborne kotare, gdje stanuju Slovenci izvan Kranjske, navlastito u Štajerskoj i u Primorju. Taj odbor će imati u svih tih kotarih svoje opravne, al im se imena neće razglasiti, da budu mogli uspješnije raditi. U srećan čas! Nogo, dokle ovako viđemo našoj slovenskoj braći, nemožemo da netrnoemo od straha, što će biti, ako se i za Istru neosnuje izborni odbor. Nećemo li se raztrkati, kao ovece bez pastira? Zato pozivljemo najusrdnijo sve naše istarske rodoljube i politične prijatelje, neka se u svakom, njim već poznatom, izbornom kotaru pismeno i ustmeno čim prije dogovore, što i kako bi trebalo učiniti, pa nam noka izvole uspjeh tih svojih dogovorah u najkraće vrijeme priobčiti za naše znanje i ravnanje. Samo tako ćemo i oni i mi biti u stanju, voditi narod do izborne pohjede.

* Tajničko mjesto u Kastvu izpraznilo se, te je s toga občinsko vijeće razpisalo najtečaj (konkurs) za njegovo popunjeno. Godišnja plaća jest ustanovljena na 600 f. Molitelji, koji žele to mjesto zadobiti, neka podnesu neposredno rečenom vijeću svoje molbenice, u kojih moraju dokazati, osim podpuna znanja hrvatskoga, talijanskoga i njemačkoga jezika, jošter i vještinu u rukovodjenju upravnih občinskih posalah.

* Što se babi htilo, to se babi snilo. Naši susjedi Talijani, jošter nemogu probaviti pomoćom Francezah i Niemcakah poklonjeni zalognaj, pa već počeoše opet sanjati nekoji njihovi mudrijaši, kako da se moraju progutati dotično sjediniti k njihovoj kraljevini Nizza, a od našega carstva osim južna Tirola, Trst, Grosfija gorička, Istra, Dalmacija, Hrvatsko Primorje, zatim komad Kranjske i Koruške. Ove sanjarije izrazuje neki Libero Liberi u svojoj netom dotiskanoj u Rimu i Milanu knjizi, pod naslovom: „L'Italia esposta agli Italiani. Rivista dell'Italia politica e dell'Italia geografica nel 1871.“ Znađemo da ti naši susjedi imadu obaježan želudac, ali neka dobro paze, da jim ovaj veliki zalognaj neostano u grlu.

* U Kraljevičkoj Čitaonići bila je dne 14. p. m. večernja zabava na korist hrvatsko učiteljske sirotčadi s najsjajnijim uspjehom. Kako nam pišu, vidjelo se na toj zabavi posjetilacah sa svih stranah hrvatskoga primorja, medju kojimi presvjetti g. veliki župan Dutković, velemožni g. financialni savjetnik Zurbaleg, prečašni g. župnik i kanonik P. Žuvičić, to nadmiernici gg. Glaesner, Maader i Čermak. Tom prigodom se je najbolje pokazalo, kako se u primorskom narodu duboko uvriježila svijest narodna, i počelo ozbiljno misliti za

narodne škole, koje će jedine preporoditi i usrećiti narod hrvatski. Na čitaonični poziv su rodoljubive gospodje i gospodjice priredile 30 ukusnih darovah, koji su se te večeri izigrali na lutriju i čist prihod od 200 f. poslao u Zagreb „Učiteljskoj Zadrugi.“ Vrli Senjani su Kraljevčanom poslali cieleu gradsku bandu, koja je u liepom narodnom odjelu već u jutro dohrlila u Kraljevicu na parobrodu „Hrvat“, te kroz dan pod ravnanjem svojega revnoga kapelnika, g. Hendrijeka, više narodnih pjesamah izvrstno odigrala. Zabava se započela u 8 sati na večer „Proslavom“, što ga je govorio mjestni učitelj. Zatim su izvrstno deklamovale gospodjice Milica Polićeva i Dragica Kozminieva. Iz naklonosti uz burno pozdravljanje sudjelovaše takodjer gospodja Derendinova pjevanjem i državni miernik na karlovačko-riečkoj železnici, gosp. Maader, udaranjem na glasovir. Poslje izigraja darovah, što su srećom zapali sve krajeve, koji bijahu taj dan kod zabave zastupani, mladež se uhvati plesanja, što trajaše do pred zoru. Razilazećim se zabavnikom moglo čitati na licu zadovoljstvo i zahvalnost čitaoničnomu odboru, koji je umio tako vješto prirediti tu koli dobrotvornu, toli prijatnu i veselu zabavu

* Dalmatinski zastupnici u Beču, negda odlični narodnjači, sklopili su ovo posljednje vrijeme, kako bečko novine pišu, tiesno prijateljstvo sa nekadašnjimi svojimi neprijateljji i protivnici naroda našega, sa Lapennom najme, Dr. Bajamontom itd., jer, kako se dalje voli, naumiše skupa graditi željeznicu iz Spļeta do Pribadića. Bio ovaj ili drugi kakov razlog, ta gospoda, odkad su glasovali za zakon za nevolju i izbornu promienu 6 marča, prolaze kroz Trst, bez da bi se, kako se pripovieda, oglasili svojim ovdašnjim starim prijateljem, pače otajstveno i tako, kao da bi se bojali biele dana. I to je čudnovat znak vremena!

* Ornogoraki knez Nikola, koji je pošao bio sa svjetlom kneginjom suprugom u pohodo ruskoj carici u Sorento kraj Napulja, poklonio se ovih danah u Rimu i sv. otcu Papi. On je naumiio koncem ovoga mjeseca posjetiti izložbu u Beču, gdje će se sastati sa srbakim knezom Milanom.

Sa trščanskoga tržišća.

Usljed nastavšo krize na bečkoj bursi, ciena robe su se znamenito promienilo na korist trgovacah. Ove će se jošter bolje dignuti, izdade li bečka narodna banka više milijunah papirnata novca, na što su ju opunovlastile obe vlade bečka naime i peštanska; jer će prid (agio) skočiti. I na žitnom su tržišću slijedile promjene, koje će se brzčas i uzdržati dok nestignu sigurne vijesti o stanju usjevah. — Pšenica dobre vrsti 116 $\frac{1}{2}$ prodava se po f. 8.60—9.50; kukuruz po f. 4—4.40—75 novč. — Cent kafe Rio f. 49—53; cukara dom. tučena f. 20.50—22; basulja f. 6—8; proje f. 3.40—60; jačmena 4—4.10 f.; pirinca (orižo) f. 6.50—12; — masla f. 53—56; masti (amer.) f. 25—26; slanino (amer.) f. 25.50—26.50; — kožah volovljih i kravljih (ovdašnjih i hrvat. od 8 18—20) f. 83—90, istih dal. (od 9—11 $\frac{1}{2}$ komad) f. 76—80; telećih f. 130—135; janjećih (1 komad) f. 1.10—20, isto dalm. 90 novč. do f. 1.5 novč.; — cunjah polag vrsti i dobre robe f. 7—14; kamena ulja (petrolija) f. 12—14; — siškah istar. f. 19—22. — Barilo ulja dalm. ist. f. 26 sa odbitci. — Vedro dobra vina istar. f. 17—22, dalm. f. 9—12; rakije f. 18—21, razumeva se na brodovih i bez dacijsa.

Ték Novacah

polag Borse u Trstu od 1 — 15 Maju 1873.

NOVCI	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	—
Careki dukati (cekinji)	5.16	5.16	5.16	—	5.15 $\frac{1}{2}$	5.14 $\frac{1}{2}$	5.15	5.15	5.15 $\frac{1}{2}$	5.15	—	5.16	5.23	5.24	5.31	—
Napoleoni	8.73	8.73	8.71	—	8.71	8.71	8.71	8.73	8.74	8.74	—	8.72 $\frac{1}{2}$	9.—	8.96	9.12	—
Lire Inglesko	10.95	10.95	10.94	—	10.94	10.94	10.95	10.95	10.94	10.96	—	10.96	—	11.20	11.30	—
Srebro prid (aggio)	105.—	105.—	107.75	—	107.60	107.50	107.65	107.65	107.50	107.50	—	107.35	109.50	109.25	111.—	—

Vlastnik A. Karabalić.

Izdavatelj i odgovorni urednik A. Novak.

Tisk. Sinovi K. Amati.